

10. ZÁVĚR

V souladu s vytčenými cíli se úvodní část práce zabývá rozbořem zájmů vlastníků na výkonu jejich vlastnických práv jako nástroje směřujícího k realizaci potřeb a zájmů určitého jednotlivce, ale také zájmu celé společnosti na ochranu a zachování důležité složky životního prostředí.

V této souvislosti je nutné si uvědomit, že výkon vlastnického práva není zcela neomezený, a proto není možné s předmětem vlastnictví nakládat bez ohledu na ostatní společenské zájmy a také zájmy ostatních vlastníků. V lesním právu, jehož jedním cílem je zabezpečit ochranu lesů a jejich další rozvoj, je proto možné nalézt poměrně značné množství příkazů a zákazů směřujících k vlastníkovi lesa. Ty by však neměly přesahovat únosnou mez, aby nebylo zcela bráněno výkonu vlastnického práva. Na základě toho dochází ke střetu dvou principů, a to vnitřního omezení vlastnictví na straně jedné a na straně druhé omezení vlastnictví za náhradu, umožňující vyrovnat vlastníkům zvýšené náklady nebo jim takto zaplatit za přímý "výkon práce ve veřejném zájmu". Problém spočívá ve stanovení hranice mezi zmíněnými principy, tedy místa, kdy již rozsah omezení vlastnictví překračuje meze sociální vazby (vnitřního omezení vlastnictví) a nabývá charakteru vyvlastnění (které naopak náhrady provázet musí).¹¹⁵ Právě okolo otázky náhrad, majících za cíl vlastníkovi vyrovnat ekonomickou ztrátu, kterou utrpí v důsledku omezeného výkonu vlastnického práva, vznikají v praxi časté spory. Vlastníci mají tendenci považovat jakoukoliv zákonnou povinnost týkající se jejich majetku za omezení s charakterem vyvlastnění. Naopak stát jako nejčastější poskytovatel náhrad za omezení vlastnického práva považuje rozsah sociální vazby vlastnictví za mnohem širší.

V rámci jednotlivých kapitol jsem se proto pokusil poukázat na charakter náhrad a možnosti pro jejich oprávněné uplatnění a to i s odkazem na již známou soudní judikaturu. Jako možnost řešení se také jeví stanovení větší míry povinností správcům státních lesů, pokud jde o zabezpečování veřejného zájmu, než vlastníků soukromým.

---

¹¹⁵ Flora, M. Základní principy lesního práva v sousedních zemích - II. Lesnická práce [online]. 1999, č. 2. [cit. 2009-04-21]. Dostupná na: <http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1911/154/>

Další části práce jsou poté věnovány rozboru konkrétních práv a povinností při hospodaření v lese vycházejících především z lesního zákona s přihlédnutím k souvisejícím předpisům, zejména pak zákonu o ochraně přírody a krajiny.

V současnosti platný lesní zákon č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako nejdůležitější právní předpis upravující lesní hospodaření, lze považovat za kvalitní právní úpravu. Srovnáme-li náš lesní zákon s lesními zákony sousedních států, je patrné, že vycházejí ze stejných principů jako je zachování a další rozšiřování lesa v jeho kvalitě i kvantitě, trvale udržitelné obhospodařování a rozvíjení jeho funkcí. Jsou také založeny na podobných institutech s podobnou koncepcí ochrany lesa jako naše lesní právo. Jde o ochranu lesních pozemků, lesní plánování, stanovení limitů a podmínek těžby dřeva včetně povinnosti obnovy lesa a prevence při ochraně před škodlivými činiteli. Přesto není české platné lesní právo bez nedostatků a vyvolává řadu diskutabilních otázek. Na některé jsem se snažil poukázat již v rámci samotného textu práce, např. otázka považování každého lesa za významný krajinný prvek, nebo odpovědnost odborného lesního hospodáře.

Na tomto místě bych zmínil ještě některé další. Jedním z problémů českého lesnictví je obtížnost, či dokonce nemožnost vymáhání splnění povinností uložených opatřeními orgánů státní správy vlastníkovu lesa, zejména v boji proti škůdcům nebo k nápravě škod na lese. K tomu dochází zejména v případech úplné pasivity vlastníka nebo tehdy, není-li vlastník znám. S cílem poskytnout orgánům státní správy lesů účinnější nástroj k řešení situací, kdy vlastník neplní podstatné povinnosti stanovené mu lesním zákonem a následné sankce v podobě pokut jsou neúčinné, byl Ministerstvem zemědělství vypracován návrh zákona s cílem zavést do českého lesního práva institut tzv. náhradní správy lesů.

Přidělovány do náhradní správy lesů by byly všechny lesy dotčeného vlastníka, které jsou ohroženy nebo které ohrožují lesy jiných vlastníků, přičemž náhradní správu by vykonávala právnická osoba, které je svěřeno nakládání se státními lesy, na niž by přešla vlastníkovu základní oprávnění při hospodaření v lese.¹¹⁶ Ke zrušení náhradní

---

¹¹⁶ Flora, M. Několik poznámek k návrhu novely zák.č. 289/1995 Sb.(...).In Průchová, I. Aktuální otázky práva životního prostředí. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2005, s.211 upraveno

správy by podle návrhu došlo poté, co by vlastník vyrovnal své závazky vůči správci, uhradil pokuty, byly vypořádány i veškeré ostatní náklady a pominulo ohrožení lesa.

Návrh byl ve svých některých částech velmi omezující co do zásahu výkonu vlastnických oprávnění, např. velmi široký rozsah oprávnění přiznaných náhradnímu správci, a také nebyly zcela přesně a jasně definované podmínky pro uvalení správy. Ve svém celku tak představoval zřejmě neoprávněný zásah do ústavou garantovaných práv, proto byl Ministerstvem zemědělství stažen zpět k zásadnímu přepracování. Při přepracování by mohlo dojít také k zapracování určité odpovědnosti odborných lesních hospodářů a tak zamezit mnohdy neblahému výkonu činnosti odborného lesního hospodáře, a případnému stanovení sankcí.

Měla by také být dořešena dvojkolejnost v kompetencích, které jsou rozděleny mezi Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí.

Otázkou je i samotná působnost a funkce orgánů státní správy lesů, kdy na našem území převládá funkce kontrolní a dohlížecí akcentována oproti všem funkcím zbývajícím. Zatímco charakter státní správy v lesích v sousedních západních státech plní ve vztahu k vlastníkům lesa především funkci poradní a pomocnou, ani zde však není opomenut dozor a kontrola. Tato skutečnost je samozřejmě do jisté míry dána historickým vývojem, ale mohla by posloužit jako inspirace i pro náš stát.

Ačkoli stranou této práce byla, mimo jiné, ponechána otázka obecného užívání lesů, můžeme v rámci této části nalézt řadu diskutabilních ustanovení. Jedním z nich je právo vlastníka lesa udělovat výjimku ze zákazu některých činností v lese při jeho obecném užívání, čímž svým způsobem dochází do zásahů suverenity státu.

Pro zachování a obnovu našich lesů si můžeme přát, aby všichni vlastníci našich lesů v čele se státním podnikem Lesy ČR nebyli hnáni pouze vidinou ekonomického zisku, ale řádně vykonávali svá vlastnická práva.